

Declaració dels Drets de la Dona i la Ciutadana (1791)
De Gouges, O.

DECLARACIÓ DELS DRETS DE LA DONA I LA CIUTADANA

Per a ser decretats per l'Assemblea Nacional en les seues últimes sessions o en la pròxima legislatura.

PREÀMBUL

Les mares, filles, germanes, representants de la nació, demanen ser constituïdes en Assemblea Nacional. Considerant que la ignorància, l'oblit o el menyspreu dels drets de la dona són les úniques causes dels mals públics i de la corrupció dels governs, hem decidit exposar, en una declaració solemne, els drets naturals, inalienables i sagrats de la dona a fi que aquesta declaració, constantment present per a tots els membres del cos social, els recorde sempre els seus drets i els seus deures, a fi que els actes del poder de les dones i els del poder dels homes puguen ser, en tot instant, comparats amb l'objectiu de tota institució política i siguen més respectats per ella, a fi que les reclamacions de les ciutadanes, fundades a partir d'ara en principis simples i indiscutibles, es dirigisquen sempre al manteniment de la constitució, dels bons costums i de la felicitat de tots.

En conseqüència, el sexe superior tant en bellesa i en coratge com en els sofriments materns, reconeix i declara, en presència i sota els auspicis de l'Ésser Suprem, els següents Drets de la Dona i de la Ciutadana.

I. La Dona naix lliure i roman igual a l'home en drets. Les distincions socials només poden estar fundades en la utilitat comuna.

II. L'objectiu de tota associació política és la conservació dels drets naturals i imprescriptibles de la Dona i de l'Home. Aquests drets són la llibertat, la propietat, la seguretat i, sobretot, la resistència a l'opressió.

III. El principi de tota sobirania resideix essencialment en la Nació, que no és altra cosa que la reunió de la Dona i l'Home: cap cos, cap individu, pot exercir autoritat que no emane d'ells.

IV. La llibertat i la justícia consisteixen a retornar tot el que pertany als altres; així, l'exercici dels drets naturals de la dona només té per límits la tirania perpètua que l'home li oposa; aquests límits han de ser corregits per les lleis de la naturalesa i de la raó.

V. Les lleis de la naturalesa i de la raó prohibeixen totes les accions perjudicials per a la societat: tot el que no estiga prohibit per aquestes lleis, prudents i divines, no pot ser impedit i ningú pot ser obligat a fer el que elles no ordenen.

VI. La llei ha de ser l'expressió de la voluntat general; totes les Ciutadanes i els Ciutadans han de participar en la seua formació personalment o per mitjà dels seus representants;

aquesta ha de ser la mateixa per a tots; totes les ciutadanes i tots els ciutadans, per ser iguals als seus ulls, han de ser igualment admissibles a totes les dignitats, llocs i ocupacions públiques, segons les seues capacitats i sense cap altra distinció que la de les seues virtuts i els seus talents.

VII. Cap dona es troba eximida de ser acusada, detinguda i empresonada en els casos determinats per la llei. Les dones obeeixen, com els homes, aquesta llei rigorosa.

VIII. La Llei només ha d'establir penes estrictes i evidentment necessàries i ningú pot ser castigat només en virtut d'una Llei establerta i promulgada anteriorment al delictes i legalment aplicada a les dones.

IX. Sobre tota dona que haja sigut declarada culpable caurà tot el rigor de la Llei.

X. Ningú ha de ser fustigat per les seues opinions fonamentals; si la dona té el dret de pujar al cadafal, ha de tindre també igualment el dret de pujar a la Tribuna amb la condició que les seues manifestacions no alteren l'ordre públic establert per la llei.

XI. La lliure comunicació dels pensaments i de les opinions és un dels drets més preciosos de la dona, ja que aquesta llibertat assegura la legitimitat dels pares en relació amb els fills. Tota Ciutadana pot, doncs, dir lliurement, sóc mare d'un fill que us pertany, sense que un prejudici bàrbar la force a dissimular la veritat; amb l'excepció de respondre per l'abús d'aquesta llibertat en els casos determinats per la llei.

XII. La garantia dels drets de la dona i de la ciutadana implica una utilitat major; aquesta garantia ha de ser instituïda per a avantatge de tots i no per a utilitat particular d'aquells a qui és confiada.

XIII. Per al manteniment de la força pública i per a les despeses d'administració, les contribucions de la dona i de l'home són les mateixes; ella hi participa en totes les prestacions personals, en totes les tasques penoses; per tant, ha de participar en la distribució dels llocs, ocupacions, càrrecs, dignitats i altres activitats.

2

XIV. Les Ciutadanes i Ciutadans tenen el dret de comprovar, per si mateixos o per mitjà dels seus representants, la necessitat de la contribució pública. Les Ciutadanes únicament poden aprovar-la si s'admet un repartiment igual, no sols en la fortuna sinó també en l'administració pública, i si determinen la quota, la base tributària, la recaptació i la duració de l'impost.

XV. La massa de les dones, agrupada amb la dels homes per a la contribució, té el dret de demanar comptes de la seua administració a tot agent públic.

XVI. Tota societat en la qual la garantia dels drets no estiga assegurada, ni la separació dels poders determinada, no té constitució; la constitució és nul·la si la majoria dels individus que componen la Nació no ha cooperat en la seua redacció.

XVII. Les propietats pertanyen a tots els sexes units o separats; són, per a cadascun, un dret inviolable i sagrat; ningú pot ser privat d'ella com a vertader patrimoni de la naturalesa llevat que la necessitat pública, legalment constatada, ho exigisca de manera evident i sota la condició d'una justa i prèvia indemnització.

EPÍLEG

Dona, desperta't; el sometent de la raó es fa sentir en tot l'univers; reconeix els teus drets. El potent imperi de la naturalesa ha deixat d'estar envoltat de prejudicis, fanatisme, superstició i mentides. La torxa de la veritat ha dissipat tots els núvols de la neciesa i la usurpació. L'home esclau ha redoblat les seues forces i ha necessitat apel·lar a les teues per a trencar les seues cadenes. Però una vegada en llibertat, ha sigut injust amb la seua companya. Oh, dones! Dones! Quan deixareu d'estar cegues? Quins avantatges heu obtingut de la Revolució? Un menyspreu més marcat, un desdeny més visible... Què us queda, llavors? La convicció de les injustícies de l'home. La reclamació del vostre patrimoni, fundat sobre els savis decrets de la naturalesa; què hauríeu de témer vosaltres d'una tan noble empresa, potser les bones paraules del legislador de les Noces de Canà? Creieu els nostres legisladors francesos, correctors d'aquella moral tant de temps vigent, però ja passada de moda, quan ens repeteixen: dones, què hi ha de comú entre nosaltres i vosaltres? Tot, hauríeu de respondre. Si ells s'obstinen, en la seua feblesa, i col·loquen aquesta inconseqüència en contradicció amb els seus principis, oposeu valerosament la força de la raó a les seues vanes pretensions de superioritat, uniu-vos sota l'estendard de la filosofia, desplegueu tota l'energia del vostre caràcter, i veureu prompte aquests prepotents, els nostres servils adoradors, arrossegant-se als vostres peus, però orgullosos de compartir amb vosaltres els tresors de l'Ésser Suprem. Qualsevol que siguen les barreres que se us oposen, està en el vostre poder enderrocar-les, només heu de voler-ho.

Passem ara a aquell espantós quadre dins del qual heu estat en la societat i perquè ja ha arribat el moment d'una educació nacional, vegem si els nostres savis legisladors van pensar amb sensatesa sobre l'educació femenina.

Les dones, no obstant això, no han sabut fer-ho bé, perquè la pressió i la dissimulació han sigut la seua herència; així, el que la força els va arrabassar, l'astúcia va haver de retornar-los-ho, llavors elles han recorregut a tots els ressorts dels seus encants i ningú se'ls ha pogut resistir.

El verí, el ferro, això és el que han manejat les dones practicant tant el crim com la virtut. El govern francès, sobretot, ha depès durant segles de l'administració nocturna femenina; en el gabinet no hi havia secrets per a la seua indiscreció —la dels homes—; ambaixada, ordres, ministeri, presidència, pontificat, cardenalat, en fi, tot el que caracteritza l'estupidesa dels homes, en profà i sacre, tot el que ha estat sotmès a la cobdícia i a l'ambició d'aquest sexe antigament menyspreable i respectat, i des de la revolució, respectable i equivocat.

En aquesta mena d'antítesi, quantes observacions hi podria assenyalar!, i no tinc més que un moment per a fer-les, però aquest instant fixarà l'atenció de la posteritat, fins i tot de la més llunyana.

Sota l'Antic Règim tot era viciós, tot era culpable, però, no es podria advertir la millora de les coses en la substància mateixa dels vicis? Una dona no tenia una altra necessitat

que la de ser bella o amable, i quan posseïa aquests dos avantatges veia centenars de fortunes als seus peus. I si ella no en treïa benefici és perquè devia tenir un caràcter extravagant o bé una filosofia poc comuna que devia portar-la al menyspreu de les riqueses, per tant no seria considerada una altra cosa millor que un cap sense cervell; perquè la més indecent es fa respectar amb l'or, ja que el comerç de les dones ha sigut una espècie d'indústria admesa habitualment, i que, en endavant, no tindrà més crèdit.

Si això durés, la revolució estaria perduda, i sota els nous exemples, nosaltres estariem corromputs per sempre. Mentrestant, la raó pot dissimular que qualsevol altre camí a la fortuna està tancat per a la dona que l'home compra —com l'esclava que s'adquireix en les costes d'Àfrica—. Però ací no s'ignora que existeix una gran diferència; l'esclava mana (sexualment) en l'amo per al plaer exclusiu d'aquest, però si l'amo l'allibera sense recompensar-la, hi ha una edat en la qual l'esclava ja ha perdut tots els seus encants; llavors, en què es converteix aquesta infortunada? És la víctima del menyspreu; les mateixes portes de la beneficència se li tanquen, ella és pobra i vella i llavors diuen, per què no ha procurat fer fortuna?

Altres exemples encara més punyents s'ofereixen a la raó. Una joveneta sense experiència, seduïda per l'home del qual és mestressa, abandonarà els seus pares per a seguir-lo i l'ingrat la deixarà després d'alguns anys; i quan ella haja envellit al seu costat, més la inconstància de l'home serà inhumana; si ella té fills, ell l'abandonarà igualment. Si és ric es creurà dispensat de compartir aquesta fortuna amb les seues víctimes. Si un vincle el lliga als seus deures, violarà aquestes obligacions esperant-ho tot de les lleis, i si està casat, qualsevol altre lligam perd els seus drets.

Quines lleis cal fer per a extirpar el vici de soca-rel? La del repartiment de les fortunes entre els homes i les dones, i de l'administració pública.

Es concep de forma acomodaticia que, aquella que ha nascut en el si d'una família rica, guanya molt amb la igualtat de l'herència, però aquella que haja nascut en el si d'una família pobra, que posseeix només el mèrit de les seues virtuts, quin premi obtindrà? La pobresa és el seu oprobí. Si la dona no destaca precisament en música o en pintura, no pot ser admesa en cap funció pública, quan podria tindre tota la capacitat per a això.

No vull dir que no s'advertisquen aquestes coses, però jo les aprofundiré en la nova edició de totes les meues obres polítiques, que em propose donar al públic en uns dies, amb les seues anotacions.

Reprenc el meu text quant a la moral. El matrimoni és la tomba de la confiança i de l'amor. La dona casada pot donar fills bastards impunement al seu marit i la fortuna que no li pertany. Aquella que no està casada només té un feble dret: les antigues i inhumanes lleis rebutgen el dret sobre el nom i sobre els béns del pare per als seus fills, i no s'han escrit noves lleis sobre aquesta matèria.

Si intentar concedir al meu sexe una consistència honorable i justa es considera en aquest moment com una paradoxa per part meua i com intentar l'impossible, jo deïxe als homes esdevenidors la glòria de tractar aquesta matèria, però en l'espera, pot preparar-se l'educació nacional per a la restauració de costums i de les convencions conjugals.